

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора університету
від 15 вересня 2021 р. № 275

Ректор Валентина АРАНЧІЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання вченої ради
університету
15 вересня 2021 р. № 2

Протокол засідання науково-методичної
ради університету
27 серпня 2021 р. № 1

Полтава 2021

Укладачі Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету:

Валентина Аранчій – ректор

Олександр Галич – перший проректор

Олена Костенко – проректор з науково-педагогічної роботи

Людмила Шульга – керівник навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти

Юлія Вакуленко – керівник навчально-наукового інституту комунікаційних та інноваційних освітніх технологій

Інна Лавріненко – керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти

Олег Іванов – голова науково-методичної ради спеціальності «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Ірина Короткова – голова науково-методичної ради спеціальності «Біотехнології та біоінженерія»

Неля Волкова – голова науково-методичної ради спеціальності «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

Людмила Яловега – фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти відділу моніторингу та забезпечення якості освіти

Максим Петренко – фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти відділу моніторингу та забезпечення якості освіти

Ілона Рожко – провідний фахівець відділу моніторингу та забезпечення якості освіти

Тетяна Браславець – керівник виробничої практики навчального відділу

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Види та форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти та оцінювання її результатів	5
3. Організація та контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти	11
4. Методичне забезпечення самостійної роботи	13
5. Матеріально-технічне та інформаційно-технічне забезпечення умов для самостійної роботи	15
Додатки	16

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті, Статуту Полтавського державного аграрного університету та інших нормативних актів.

1.2. Однією з форм організації освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (далі – Університет) є самостійна робота, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

1.3. Метою самостійної роботи є формування у здобувачів вищої освіти навичок до безперервної самоосвіти, саморозвитку, інноваційної діяльності, професійного вдосконалення, розвитку творчих здібностей з урахуванням їх індивідуальних особливостей задля засвоєння в повному обсязі змісту освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (далі – освітня програма), що сприяє підготовці сучасного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці.

1.4. Час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти відповідної освітньої програми, регламентується навчальним планом та робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального часу, відведеного на опанування освітнього компоненту. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту освітнього компоненту, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми.

1.5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти може проходити в навчальних аудиторіях, навчально-наукових і спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях, бібліотеці та з використанням дистанційних технологій.

1.6. Підвищення ефективності самостійної роботи в освітньому процесі вимагає:

- постійного удосконалення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів;
- розроблення нових дидактичних засобів навчання, форм і методів контролю й самоконтролю;
- здійснення заходів, спрямованих на ефективну організацію самостійної роботи.

2. ВИДИ ТА ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

2.1. Виходячи зі змісту та мети самостійної роботи здобувачів вищої освіти розрізняють основні її види:

- самостійна робота, що забезпечує підготовку до аудиторних занять (закріплення й поглиблення навчального матеріалу з використанням підручників, посібників та інших джерел інформації; підготовка до лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторних робіт, контрольних робіт, різних форм поточного контролю);

- пошуково-аналітична робота (самостійне вивчення окремих тем навчальної дисципліни; написання доповіді, реферату, есе за заданою проблематикою; виконання графічних, розрахункових та інших індивідуальних позааудиторних завдань; виконання кваліфікаційних та курсових робіт (проектів), звітів з практик тощо);

- наукова робота (участь у наукових дослідженнях, наукових конкурсах, олімпіадах, підготовка наукових публікацій тощо).

2.2. В освітньому процесі виділяють аудиторну та позааудиторну самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Аудиторна самостійна робота за навчальною дисципліною виконується на навчальних заняттях під методичним керівництвом викладача. У цьому випадку здобувачі вищої освіти забезпечуються необхідною навчальною літературою, дидактичними матеріалами, навчально-методичними посібниками та методичними розробками.

Позааудиторна робота охоплює:

– підготовку до аудиторних занять (лекцій, семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних занять, консультацій);

– виконання індивідуальних завдань з освітніх компонентів впродовж семестру;

– написання кваліфікаційних та курсових робіт (проектів);

– самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти окремих тем навчальної дисципліни, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни (далі – РПНД) винесені на самостійне вивчення;

– підготовку доповідей, рефератів, есе, тез та наукових статей за проблемною тематикою;

– виконання контрольних робіт здобувачами вищої освіти заочної форми навчання;

– самоконтроль і самооцінювання рівня опанування окремих тем навчальної дисципліни, визначених РПНД;

– підготовку та виконання завдань, передбачених робочою програмою практики та оформлення звітної документації за результатами її проходження;

– переклад текстів іноземної мови;

– підготовку індивідуальних навчально-дослідних завдань, розрахунково-графічних робіт, передбачених робочим навчальним планом;

– підготовку до тематичних контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

- підготовку до підсумкового контролю здобувачів вищої освіти та інших видів контрольних заходів;
- підготовку до роботи в студентських наукових гуртках;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо.

2.3. Завдання самостійної роботи здобувачів вищої освіти поділяються на обов'язкові та вибіркові.

До *обов'язкових* належать завдання, які є неодмінними для виконання всіма здобувачами вищої освіти. Це, зокрема: написання курсових робіт (проектів); виконання кваліфікаційних робіт; усі види завдань, які здобувачі вищої освіти самостійно виконують під час навчальної, виробничої, професійної, науково-дослідної (науково-дослідницької), переддипломної та педагогічної практики.

До *вибіркових* належать інші види завдань, які здобувачі вищої освіти здійснюють із власної ініціативи з метою реалізації власних професійних та наукових інтересів.

2.4. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в Університеті здійснюється у таких формах:

- *індивідуальна* (передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувача вищої освіти і має на меті поглиблення й узагальнення знань, які він одержує у процесі навчання та закріплення їх у професійній діяльності. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно відповідно до методичних рекомендацій викладача. Завдання складаються викладачем, як правило, з розрахунку на кожного здобувача і включають загальні вимоги до їх виконання, рекомендовані джерела інформації, довідкові матеріали тощо).

До форм індивідуальної самостійної роботи належать: підготовка рефератів, есе, розрахунково-графічних робіт; написання контрольних робіт здобувачами вищої освіти заочної форми навчання; виконання курсових робіт (проектів); написання кваліфікаційних робіт; підготовка до індивідуальних консультацій; виконання олімпіадних завдань; участь у конкурсах; написання наукових праць тощо;

- *групова* (завдання самостійної роботи складаються викладачем, як правило, для групи здобувачів вищої освіти і включають загальні вимоги до їх виконання, рекомендовані джерела інформації, довідкові матеріали тощо).

До форм групової самостійної роботи належать: робота в студентських наукових гуртках, виконання групових кейсів тощо.

2.4.1. *Реферат* – короткий виклад у письмовому вигляді або у формі публічного виступу результатів опрацювання наукової проблеми чи певної тематики освітнього компоненту на основі рекомендованих джерел інформації.

Особливістю реферату є те, що він, як правило, презентується перед академічною групою. Реферат може бути виконаний як у рукописному, так і в друкованому вигляді.

Структура реферату: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел інформації. У вступі необхідно розкрити тему реферату

та обґрунтувати її актуальність. В основній частині висвітлюються сутність теми дослідження та результати вивчення наукової проблеми чи певної тематики освітнього компоненту. У висновках роблять короткий підсумок, вказують напрями практичного застосування викладеної інформації. Рекомендований обсяг – до 10 сторінок.

2.4.2. *Есе* – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного питання та не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

На відміну від реферату, який адресується будь-якому слухачеві, есе є на зразок репліки, що адресується підготовленому слухачу, який вже має уяву, про що йде мова. Відповідна «адресність» дає змогу автору есе зосередити увагу на розкритті нового змісту, а не нагромаджувати деталізацією викладений матеріал у письмовому форматі.

Структура есе: вступ, основна частина, підсумкова частина. Вступ містить загальну тезу, короткий опис змісту, що стосується безпосередньо теми есе. Основна частина має містити головні ідеї та факти, а також аргументи на користь висловленої тези. Підсумкова частина може бути викладена в формі ствердження, запитання чи не завершених остаточно роздумів. Вдалим варіантом завершення есе вважається використання афоризмів і цитат. Рекомендований обсяг до 5 сторінок.

2.4.3. *Розрахунково-графічна робота* (далі – РГР) передбачає розв'язання конкретної практично-навчальної задачі з використанням відомого чи самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Значну частину такої роботи становить графічний матеріал, таблиці, діаграми.

Структура РГР: зміст, завдання, вихідні дані, основна частина, висновки, список використаних джерел інформації, додатки (за потреби). У змісті здобувачем вищої освіти подається інформація про всі розділи роботи. У завданні відображається інформація щодо змісту завдань та вихідних даних, які здобувач вищої освіти отримав для відповідних розрахунків. В основній частині містяться практичні рішення, розрахунки та аналіз отриманих результатів. У висновках наводиться стислий виклад отриманих підсумкових результатів та рекомендації щодо їх застосування. Рекомендований обсяг – до 10 сторінок.

2.4.4. *Контрольні роботи для здобувачів вищої освіти* – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне розкриття теоретичних питань та виконання здобувачами вищої освіти певної практичної роботи. Підготовка контрольної роботи сприяє оволодінню здобувачами вищої освіти термінології, базових положень освітнього компонента, навичок виконання типових завдань, ситуацій, формуванню компетентостей й опануванню програмних результатів навчання. Тематичні контрольні роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання, зазвичай, проводять під час аудиторних занять, а контрольні роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – у позааудиторний час. Вимоги до контрольних робіт здобувачів вищої освіти заочної форми навчання регламентуються методичними розробками, які формуються викладачами кафедр у відповідності до Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському

державному аграрному університеті.

2.4.5. *Курсова робота (проект)* – це вид наукової роботи, що передбачає самостійне дослідження здобувачами вищої освіти актуальних проблем і теоретичне їх викладення з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота (проект) є освітнім компонентом, що виділяється окремою позицією в освітній програмі, навчальному плані, робочому навчальному плані (орієнтований обсяг не менше 3 кредитів ЄКТС) і враховується як один із 16 контрольних заходів на навчальний рік.

Курсові роботи (проекти) виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше, ніж за два тижні до захисту. У випадку порушення термінів здачі робіт на кафедру, без поважних причин, курсові роботи (проекти) на перевірку приймаються в термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості. Ліквідація такої заборгованості здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Тематика курсових робіт (проектів) розробляється та оновлюється мінімум на 20 % щорічно і затверджується Протоколом засідання кафедри, за якою закріплений даний освітній компонент. Здобувач вищої освіти може подавати власні пропозиції щодо тематики курсової роботи (проекту) на розгляд відповідної кафедри. Виконання декількох курсових робіт (проектів) на однакову тему в одній академічній групі не допускається. Враховуючи специфіку окремих навчальних дисциплін, допускаються відхилення від вищезазначених вимог, але одна й та ж тема курсової роботи (проекту) для академічної групи здобувачів вищої освіти повинна мати різні вихідні дані для розрахунку, варіанти, завдання, напрями роботи тощо. Перелік рекомендованих тем повинен на 10 % перевищувати кількість здобувачів вищої освіти в групі.

Обрані теми курсових робіт (проектів) затверджуються Протоколом засідання кафедри та, як правило, закріплюються Завданням на курсову роботу (проект) (додаток А).

Мета, завдання і порядок виконання курсової роботи (проекту), зміст та обсяг її окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги наводяться в методичних розробках для виконання курсових робіт (проектів), які розробляються викладачами кафедри, за якою закріплений даний освітній компонент. Методичні розробки повинні містити: загальні положення, тематику курсових робіт (проектів), принцип обрання теми курсових робіт (проектів), методичні рекомендації з виконання курсової роботи (проекту), правила оформлення, порядок захисту, критерії та шкалу оцінювання курсових робіт (проектів), рекомендовані джерела інформації. Методичні розробки схвалюються та рекомендуються до друку рішенням кафедри, за якою закріплено даний освітній компонент та науково-методичною радою відповідної спеціальності. На методичні розробки обов'язково має бути надана рецензія.

Типовою структурою курсової роботи (проекту) є: зміст, вступ, основна

частина, висновки, список використаних джерел інформації, додатки (за потреби). Для здобувачів вищої освіти галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» курсова робота (проект) може бути представлена формі «Історія хвороби» та мати іншу структуру затверджену відповідними методичними розробками.

У вступі розкривається актуальність та сучасний стан досліджуваної тематики, визначається мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження. Основна частина складається, як правило, з 2-х розділів та повинна містити: коротке резюме результатів опрацювання джерел інформації щодо об'єкта дослідження; досвід інших країн у вирішенні проблем, що аналізуються; виклад методики і результатів власного дослідження; стан досліджуваної проблеми в цілому в межах України та конкретного об'єкту дослідження. У кінці кожного розділу підводяться підсумки. Висновки – це послідовний, логічний виклад отриманих підсумкових результатів, які співвідносяться із загальною метою і завданнями, сформульованими у вступі. Після висновків наводиться список використаних джерел інформації та додатки (за потреби).

Текст курсової роботи (проекту) може ілюструватися рисунками, схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Курсова робота (проект) починається з титульного аркушу за формою, наведеною в додатку Б. Це перша сторінка курсової роботи (проекту), яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульним аркушем послідовно слідує: завдання, зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел інформації, додатки, звіт на наявність запозичень з інших документів.

Оформлення курсової роботи (проекту) має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення». Під час складання списку використаних джерел інформації необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Рекомендований обсяг курсової роботи (проекту) до 20 сторінок основного тексту, рекомендовані джерела інформації – близько 20 найменувань. Вимоги до обсягу можуть бути дещо збільшені у випадках, де значний обсяг цитування об'єктивно зумовлений конкретною тематикою досліджень (аналіз законодавства, наукових публікацій тощо).

Керівництво курсовими роботами (проектами) здійснюється науково-педагогічними працівниками кафедри за якою закріплено даний освітній компонент. У процесі перевірки курсових робіт (проектів) керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відмічає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. Обов'язково керівник оформляє Лист оцінювання (додаток В). Курсові роботи (проекти), зміст яких відповідає встановленим вимогам, допускаються до захисту, про що викладачем робиться відмітка в листі оцінювання. За необхідності, курсова робота (проект) доопрацьовується, а після усунення зауважень допускається до захисту.

Захист курсової роботи (проєкту) проводиться перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі, і керівника курсової роботи (проєкту). За результатами захисту оформлюються Протокол (додаток Г).

Результати захисту курсової роботи (проєкту), що є окремим освітнім компонентом освітньої програми, оцінюються за 4-х бальною, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. У випадку отримання здобувачем вищої освіти під час захисту курсової роботи (проєкту) оцінки «незадовільно» за 4-х бальною шкалою чи 59 балів і нижче за 100-бальною шкалою та відповідну оцінку за шкалою ЄКТС рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи (проєкту).

2.4.6. *Кваліфікаційна (випускна, дипломна, магістерська) робота* – це форма атестації здобувачів вищої освіти, що може передбачатися на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності формування компетентностей та оволодіння здобувачами результатами навчання вимогам стандартів вищої освіти.

Процедурні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи, оформлення супровідних документів, презентаційного матеріалу та захисту перед екзаменаційною комісією мають бути наведені у Методичних рекомендаціях щодо виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти відповідної спеціальності та у відповідності до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті.

2.4.7. Формою групової самостійної роботи є участь у *студентських наукових гуртках*. Гурткова робота здобувачів вищої освіти – це елемент освітнього процесу, яка розвиває й формує загальні якості відповідно до вікових можливостей молоді, задовольняє психологічну потребу в спілкуванні і самовизначенні та вирішує проблему дозвілля. У студентських наукових гуртках здобувачі вищої освіти працюють над однією проблемою / тематикою чи певними її фрагментами під керівництвом науково-педагогічних працівників відповідної кафедри. Наукові студентські гуртки працюють за планами, що складаються щорічно та оприлюднюються на офіційному сайті відповідної кафедри.

Основними формами роботи студентських наукових гуртків є:

- складання рефератів з певної тематики на основі аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових джерел;
- підготовка оглядів літературних джерел із певної проблеми або теми;
- виконання експерименту за обраною тематикою;
- підготовка до публікації наукових статей за результатами роботи у збірниках наукових праць Університету та інших закладів вищої освіти.

2.4.8. Участь здобувачів вищої освіти у виконанні науково-дослідних робіт, що проводяться за планами роботи кафедр і факультету / інституту в цілому.

Науково-дослідна робота виконується у певній послідовності і складається з таких етапів:

- вибір теми дослідження під керівництвом викладача. Тема може

відповідати освітній програмі та арсеналу методів, які фахівець після закінчення Університету буде мати змогу кваліфіковано використовувати в практичній діяльності. Відповідність обраної теми дає можливість використання основних результатів дослідження при написанні курсових і кваліфікаційних робіт (проектів), звітів з практики, при виступах на семінарах, конференціях тощо. Тема може відповідати тематичній спрямованості наукової роботи кафедри;

- складання змісту науково-дослідної роботи (формулювання теми, мети і задач дослідження);
- проведення теоретичних досліджень (самостійний добір наукових літературних джерел з теми, систематизація та аналіз накопиченого матеріалу, узагальнення тощо).
- виконання експериментальної частини дослідження;
- аналіз, статистична обробка і оформлення результатів експерименту; формулювання висновків щодо науково-дослідної роботи;
- обговорення результатів науково-дослідної роботи на засіданнях кафедри.

Формами підведення підсумків науково-дослідної роботи є участь у конкурсах доповідей, наукових конференціях і предметних олімпіадах, круглих столах; публікації тез у наукових збірниках Університету та інших закладів вищої освіти.

2.5.3. Із метою залучення та заохочення здобувачів до наукової роботи найбільш ефективними формами роботи є:

- конкурси на кращі наукові роботи з галузей знань і спеціальностей (І тур – Університетський, II тур – Всеукраїнський);
- олімпіади за спеціальностями та навчальними дисциплінами (I етап – Університетський, II етап – Всеукраїнський);
- конкурси кваліфікаційних робіт тощо.

За підсумками наукової роботи наприкінці семестру, залежно від виду наукової роботи, в якій приймав участь здобувач вищої освіти, він отримує додаткові бали, які є не лише показником його наукової активності, а й впливають на рейтинг при нарахуванні стипендій.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Організація самостійної роботи – це система заходів цілеспрямованого навчання, контролю, стимулювання та методичного забезпечення ефективного опанування здобувачами вищої освіти змісту освітніх компонентів.

3.2. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає:

- визначення та обґрунтування необхідного переліку тем, що виносяться на самостійне опрацювання;
- визначення змісту та обсягу теоретичної інформації й практичних завдань з кожної теми освітнього компоненту, які виносяться на самостійне

опрацювання;

- формулювання запитань для самоконтролю здобувачів вищої освіти;
- визначення форм, методів контролю та розробка критеріїв оцінювання результатів самостійної роботи.

3.3. Планування, організацію і контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти на кафедрах забезпечують завідувачі кафедр та науково-педагогічні працівники.

3.4. Види завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, їх зміст і характер повинні бути варіативними, диференційованими, враховувати специфіку спеціальності, освітньої програми, освітнього компоненту та індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти.

3.5. Видача завдань на самостійне опрацювання, терміни виконання, приблизний обсяг роботи та критерії оцінювання виконаної роботи повинні супроводжуватися методичними розробками для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти (*або завданнями для виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти*), оформленими у відповідності до Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті.

3.6. Методичні розробки для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти (*або завдання для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти*) повинні бути розміщені на платформі Moodle.

3.7. Здобувачі вищої освіти на початку вивчення освітнього компоненту повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи – обов'язкових та вибіркових завдань, термінів їх виконання, кількості балів за кожен вид робіт, критеріїв оцінювання, графіку проведення консультацій.

3.8. Науково-педагогічні працівники кафедри забезпечують навчально-методичне керівництво самостійною роботою здобувачів вищої освіти та здійснюють контроль за її виконанням, зокрема:

- розробляють РПНД (визначають тематику навчальної дисципліни; формують завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, форми і методи контролю, шкалу та критерії оцінювання результатів навчання тощо);

- інформують здобувачів вищої освіти щодо форм контролю і критеріїв оцінювання результатів навчання у розрізі видів самостійної роботи;

- здійснюють консультаційну підтримку здобувачів вищої освіти з питань, що виникають в процесі їх самостійної роботи з освітнього компоненту;

- здійснюють наукове керівництво виконання здобувачами вищої освіти кваліфікаційних робіт;

- керують науковою роботою здобувачів вищої освіти у студентських наукових гуртках, підтримують їх участь у наукових конференціях, семінарах, творчих конкурсах, олімпіадах тощо;

- оцінюють результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти, здійснюють оформлення необхідної документації.

- розробляють наскрізні програми та робочі програми практик, в яких визначають види робіт та критерії їх оцінювання;

- розробляють тематику курсових робіт (проектів), РГР та здійснюють

методичний супровід їх виконання здобувачами вищої освіти.

3.9. Час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти на виконання індивідуальних завдань, регламентується робочим навчальним планом відповідної освітньої програми.

Організація самостійної роботи повинна забезпечити оптимальне навантаження для здобувачів вищої освіти і створити нормальні умови для систематичного виконання завдань, які винесені на самостійне вивчення чи виконання.

3.10. Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюються викладачами відповідної навчальної дисципліни, керівниками практик, комісіями з захисту курсових робіт (проектів) та практик, екзаменаційними комісіями із захисту кваліфікаційної роботи.

3.11. Контроль самостійної роботи студентів здійснюється залежно від виду самостійної роботи і може передбачати такі форми:

- тестування, виконання тематичної контрольної роботи;
- опитування (письмове або усне);
- виконання ситуаційних та розрахунково-графічних завдань, кейсів, доповідей, рефератів, есе;
- контрольні питання після кожної лекції (семінарського, практичного та лабораторного заняття);
- співбесіда;
- захист курсової роботи (проекту), кваліфікаційної роботи;
- перевірка виконання індивідуального завдання під час практики;
- участь у наукових конференціях;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення;
- захист звіту про виконання лабораторної роботи;
- публікація наукової праці;
- виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання;
- інші форми.

3.12. Навчальний матеріал, передбачений РПНД для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний та семестровий контроль.

3.13. Нарахування балів за виконання самостійної роботи здобувачем вищої освіти є складовою підсумкової оцінки поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовується на аудиторному навчальному занятті. Результати поточного контролю самостійної роботи здобувача вищої освіти фіксуються в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

4. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Самостійна робота здобувача вищої освіти регламентується навчально-методичним забезпеченням щодо її виконання (у тому числі на електронних носіях, зокрема на платформі Moodle).

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи здобувача вищої

освіти включає:

- освітню програму, навчальний план та робочі навчальні плани, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- наскрізні та робочі програми практик;
- методичні матеріали для проведення атестації здобувачів вищої освіти;
- методичні розробки / завдання для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- перелік питань, що виносяться на семінарські заняття, перелік завдань практичних занять, завдання для виконання лабораторних робіт;
- набір питань, задач, завдань або кейсів для поточного контролю оволодіння компетентностями, запитання для самоконтролю та семестрового контролю результатів навчання;
- методичні розробки для виконання курсових робіт (проектів) та РГР, кваліфікаційних робіт;
- методичні розробки та тематика контрольних робіт для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання;
- рекомендовані джерела інформації.

4.2. Із метою методичного забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти викладачі кафедр розробляють та видають у друкованому та / або електронному вигляді підручники, навчально-методичні посібники, збірники тестів та ситуаційних завдань, посібники та методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти тощо.

4.3. Навчально-методичні посібники мають бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, а також повинні містити:

- зміст (тематику у точній відповідності до затвердженої РПНД);
- вступ (передмова) – яку частину навчальної дисципліни розкриває посібник, які теми повністю, які – частково;
- основний текст;
- питання, тести для самоконтролю;
- обов'язкові та додаткові завдання, задачі, приклади;
- довідково-інформаційні дані для розв'язання задач (таблиці, схеми тощо);
- рекомендовані джерела інформації.

4.4. З метою виконання встановлених вимог до якості, навчально-методичний посібник з організації та виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти має пройти процедуру попереднього розгляду: перевірку на наявність запозичень з інших документів, обговорення і схвалення на засіданні кафедри, навчально-методичної ради спеціальності та бути рекомендованим до видання вченою радою факультету / інституту.

4.5. Для полегшення виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти науково-педагогічним працівником, який відповідає за реалізацію відповідної навчальної дисципліни рекомендуються джерела інформації, у тому числі інформаційні ресурси мережі Інтернет.

5. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Університет створює здобувачам вищої освіти всі умови, необхідні для успішної самостійної роботи, зокрема забезпечує доступ до навчальних, навчально-наукових та спеціалізованих комп'ютерних лабораторій, бібліотечного фонду, здійснює консультаційну підтримку щодо навчання з використанням дистанційних технологій, надає доступ до інформаційних ресурсів, розміщених у репозитарії, електронній бібліотеці тощо.

5.2. Бібліотека Університету забезпечує освітній процес необхідною літературою та інформацією (комплектує бібліотечний фонд навчальною, методичною, науковою, періодичною, довідковою літературою згідно з освітніми програмами (в тому числі, на електронних носіях); сприяє формуванню у здобувача вищої освіти вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, систематизувати та фіксувати головне; розвиває організаційні вміння та навички здобувачів вищої освіти.

5.3. Здобувачу вищої освіти для виконання самостійної роботи надається доступ до інформаційних освітніх ресурсів: локальних та глобальних інформаційних мереж та програмно-апаратних засобів навчання.

5.4. Редакційно-видавничий відділ Університету здійснює видання навчальної, навчально-методичної, наукової літератури для забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

5.5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти може також проводитись на підприємствах, установах та організаціях в період проведення всіх видів практик у відповідності до укладених договорів.

Зразок завдання на курсову роботу (проект)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра _____

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу (проект)

здобувачеві вищої освіти _____ курсу _____ групи, освітньо-професійної програми

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема

2. Термін здачі роботи (проекту) на кафедру – не пізніше «_____» _____ 20__ р.

3. Перелік питань, що підлягають опрацюванню:

Дата видачі завдання «_____» _____ 20__ р.

Керівник курсової роботи (проекту)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Завдання прийняв до виконання

_____ (підпис здобувача вищої освіти)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Зразок титульного аркушу курсової роботи (проєкту)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЄКТ)

« _____ »
(назва)

на тему « _____ »

Виконав

здобувач вищої освіти _____

освітній ступінь _____

_____ курсу, _____ групи

освітньої програми _____

факультету / інституту _____

денної (заочної) форми навчання

Науковий керівник _____

Полтава 20__

Зразок листа оцінювання курсової роботи (проєкту)
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет / інститут _____

Форма навчання _____

Спеціальність _____

Курс, група _____

Освітньо-професійна програма _____

Л И С Т О Ц І Н Ю В А Н Н Я
курсoвoї рoбoти (прoєкту)

« _____ »
(назва)

здобувача вищої освіти _____

на тему _____

Обсяг курсової роботи (проєкту) _____ Кількість використаних джерел _____

Загальна оцінка роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *актуальність теми розкрита* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *ступінь втілення мети та виконання завдань дослідження* – низький; середній; високий; *повнота розкриття теми роботи у змісті* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі _____

Загальна оцінка змісту та якості оформлення роботи (проєкту) (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *теоретичний розділ містить кількість критичних оцінок* – недостатню, достатню; *аналітичний розділ містить ознак практичного дослідження*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *проектний розділ містить конкретних пропозицій та наукових розробок*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *додавки пов'язані з матеріалом роботи*: фрагментарно; на середньому рівні, у повному обсязі; *висновки за результатами досліджень мають обґрунтування*: недостатнє, відносно достатнє, достатнє; *пропозиції мають характер* – декларативний, певною мірою практичний, практичний _____

Результати оцінювання курсової роботи (проєкту)

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту)*	Максимальна кількість балів	Отримані бали
1. Оцінка змісту курсової роботи		
1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження	5	
2. Відповідність змісту курсової роботи (проєкту) темі та затвердженому плану	5	
3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи (проєкту), коректність використання понятійного апарату, посилення, цитування)	10	
4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел	10	
5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість шляхів удосконалення та практична значущість висновків і пропозицій відповідно до досліджуваної теми	10	
6. Інші характеристики	9	
Разом	49	
2. Оцінка якості оформлення курсової роботи		
1. Ілюстративність роботи (наявність та відповідність діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел)	5	
2. Відповідність оформлення курсової роботи (проєкту) встановленим вимогам і дотримання графіку виконання	5	
Разом	10	
3. Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (до захисту)	59	

Висновки (*підкреслити*)

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендувати до захисту при умові доопрацювання _____
- не рекомендовано до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада П.І. викладача кафедри, що перевіряв курсову роботу (проєкт))

« _____ » _____ 20__ р.

(підпис)

Зразок протоколу захисту курсових робіт (проектів)

**Протокол № __
захисту курсових робіт (проектів)**

«_____»
(назва)

від «_____» _____ 20_ р.

Присутні:

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Захист курсових робіт(проектів) здобувачів вищої освіти __ курсу __ групи освітньо-професійної програми _____ спеціальності _____ з навчальної дисципліни «_____».

Доповідають здобувачі вищої освіти.

СЛУХАЛИ:

№ з/п	П.І.П.	Тема курсової роботи (проекту)	Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (проекту)*	Кількість балів за захист згідно критеріїв**		
				критерій	критерій	критерій

ВИРІШИЛИ:

Затвердити результати захисту курсових робіт (проектів)

№ з/п	П.І.П.	4-х бальна шкала	Кількість балів	ЄКТС

Примітки: (висловлення особливої думки членів комісії) _____

Голова комісії _____

Члени комісії: _____

* Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (проекту) – це загальна кількість балів відповідно до листа оцінювання.

** Кількість балів за захист визначається в розрізі критеріїв оцінювання, що визначені методичними розробками та тематикою курсових робіт (проектів).

Наприклад: за наявність та якість презентації, за розуміння теоретичних основ та практичних аспектів теми дослідження, за відповіді на питання членів комісії та/або інші.

